

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

4 NOVEMBER 1993

BELEIDSBRIEF

Het landbouwbeleid in Vlaanderen. Beleidsprioriteiten voor 1994

ingediend
door de heer L. Van den Brande,
minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaamse minister van Economie, KMO,
Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
1. Landbouw in de Belgische context.	6
2. Landbouw in Vlaanderen.	8
2.1. Algemene kenmerken van de Vlaamse landbouw	8
2.1.1. Areaal en aantal bedrijven (tabel 2)	8
2.1.2. De eindproduktiewaarde in 1991 (tabel 3 + 4)	9
2.2. Enkele economische sectoriële beschouwingen	9
3. De uitdagingen voor de toekomst.	13
3.1. Aanpassing van bedrijfsstructuren	13
3.2. Produceren voor niet-voedingsdoeleinden (NON-FOOD)	14
3.3. Landbouw en milieu	15
3.4. Ruimtelijke Ordening	16

4. Een Vlaams landbouwbeleid	17
4.1. Prioriteit voor het gezinsbedrijf	17
4.2. Een Vlaamse administratie landbouw	18
4.3. Het promotiebeleid	19
4.4. Het Investeringsbeleid	20
4.5. Wetenschappelijk onderzoek ten bate van land- en tuinbouw	20
5. Bijlagen	21
5.1. TABEL 1 : Belgische Buitenlandse handel in 1992 (in miljoen BF)	21
5.2. TABEL 2 : Algemene gegevens - 15 mei-telling 1991	22
5.3. TABEL 3 : Eindproductiewaarde van de land- en tuinbouwproductie in 1991 in miljoen BF	23
5.4. TABEL 4: Eindproductiewaarde van de land- en tuinbouwproductie in 1991 uitgedrukt in %	24
5.5. FIGUUR 1 : Evolutie van het landbouwinkomen per arbeidseenheid en van het vergelijkbaar inkomen (1970 - 1992)	25

INLEIDING

De Vlaamse landbouw wordt door drie beleidsniveau's benaderd: in wezen is landbouw nog een federale bevoegdheid. Door de staatshervormingen sedert 1980 zijn echter een aantal materies geregionaliseerd en het Gemeenschappelijk landbouwbeleid van de E.E.G. overkoepelt diverse beleidsaspecten en niveau's.

Het Europees markt- en prijsbeleid in de landbouw is vooral van toepassing op de grondgebonden sectoren zoals de akkerbouw, de melkveehouderij en de rundvleesproductie. De varkenshouderij, de pluimveehouderij en de tuinbouwsector zijn veel minder gedetermineerd door dit beleid zodat men hier meer kan spreken van een vrije markteconomie waar vraag en aanbod nog in grote mate de prijs bepalen. Dit is ook nog het geval voor de aardappelteelt.

Het federaal beleid bestaat in grote mate uit de uitvoering van het Europees beleid.

Het Vlaamse Gewest heeft sinds 1980 als bevoegdheden die betrekking hebben op land- en tuinbouw : de ruilverkaveling, de landinrichting, de natuurbescherming, de groengebieden, de bossen, de jacht, de visvangst, de onbevaarbare waterlopen, de polders en de wateringen en het naschools land bouwonderwijs. Met de recente goedkeuring van het St.-Michielsakkoord wordt het Vlaamse Gewest ook bevoegd voor het Landbouwinvesteringsfonds, een deel van het Land bouwfonds en de promotie.

Deze verwevenheid van de landbouw in drie beleidsniveau's maakt een samenhangend beleid **terzake niet eenvoudig**. Door de regionalisering ontstaan evenwel steeds meer mogelijkheden om een **eigen land- en tuinbouwbeleid te ontwikkelen in het kader van het Europees landbouwbeleid**.

in deze beleidsbrief wordt vooreerst het economisch belang van de Vlaamse land- en tuinbouw gesitueerd en worden enkele uitdagingen voor de toekomst geformuleerd waarop het Vlaams beleid zal moeten inspelen.

Naast economische functies levert de landbouw ook een aantal niet-economische bijdragen tot de gemeenschap. De beschikbaarheid van groene en open ruimten, water, diversiteit van biotopen en landschappen worden steeds meer ervaren als wezenlijke elementen van menselijk welzijn. De landbouw moet een bijdrage leveren om deze in stand te houden en te verzorgen.

1. Landbouw in de Belgische context

Het aandeel van de landbouw, tuinbouw en veeteelt (excl. bosbouw en visserij) in het (Belgisch) Bruto Nationaal Produkt is de voorbije jaren geleidelijk gedaald en situeert zich rond de 2 % (1,8 % in 1988; 2,1 % in 1989 en 1,8 % in 1990 en 1991). Ook het aandeel in de tewerkstelling daalt. In 1990 stelde de land- en tuinbouwsector nog slechts 2,3 % van de actieve bevolking (werkzoekenden in begrepen) tewerk.

Deze cijfers geven echter een ongenueanceerd en onvolledig beeld. Door de jaren heen is de landbouwsector in een steeds meer vervlochten economie terecht gekomen, gekenmerkt door een steeds grotere uitwisseling van goederen en diensten tussen zich steeds verder specialiserende en uitsplitsende bedrijfstakken. De landbouw is vrager van grondstoffen uit andere bedrijfstakken (de intermediaire inputs) en aanbieder van de eigen voortgebrachte produkten (de intermediaire outputs).

Grondige analyse van in- en outputtabellen opgesteld door het N.I.S. leiden tot de vaststelling dat, niettegenstaande de terugloop van het aandeel van de landbouw in de tewerkstelling en het B.N.P., de land- en tuinbouw nog steeds een sleutelpositie blijft innemen in de Belgische economie. Rekening houdend met de voor- en achterwaartse bindingen levert de sector in de brede zin vandaag nog steeds een tewerkstelling van circa 6,5 % van de actieve bevolking en een aandeel in het B.N.P. van 7 à 8 %.

Zo was bv. de totale voedingsmiddelen- en drankenindustrie (zonder tabak) in 1992 goed voor een omzetcijfer van 811 miljard BF, waarvan de voornaamste:

- zuivelnijverheid	: 128 miljard BF
- veevoederfabrieken	: 89 miljard BF
- slachterijen + vleesverwerking	: 89 miljard BF
- bierbrouwerijen + mouterijen	: 76 miljard BF
- brood	: 76 miljard BF
- groenten- en fruitverwerking	: 37 miljard BF

- suikernijverheid : 37 miljard BF
- graanverwerking : 25 miljard BF

(Bron: bijzondere raadgevende commissie voeding.)

De sector van de land- en tuinbouwuitrusting, verenigd in de federatie UGEXPO, had in 1991 een omzet van 53 miljard BF en stelde 11.500 personen tewerk.

Daarenboven is de exportwaarde van de landbouw- en voedingsprodukten (± 491 miljard BF in 1992) goed voor 12,4% van de totale waarde van de Belgische export. De sector draagt dus in niet onaanzienlijke mate bij tot de nationale economie (zie tabel 1) .

De deelsectoren met een export-overschot zijn: aardappelen, suiker, alle dierlijke produkten (levend vee uitgezonderd), groenten, sierplanten en de agro-industriële produkten (bestrijdingsmiddelen uitgezonderd). Globaal is de handelsbalans voor landbouw- en agro-industriële produkten, met een tekort van 5,5 miljard BF, licht negatief.

2. Landbouw in Vlaanderen

De in- en outputtabellen van het N.I.S. geven alleen gegevens voor geheel België. Onrechtstreeks kan wel afgeleid worden dat zowel de tewerkstelling als het aandeel in het B.N.P. in de brede zin groter is in Vlaanderen dan gemiddeld voor België.

Met hierna volgende vergelijking tussen de Vlaamse en de Waalse landbouw aan de hand van N.I.S.- en L.E.I.-gegevens wordt dit duidelijk.

2.1. Algemene kenmerken van de Vlaamse landbouw

Op basis van de 15-meitelling van 1991 volgt hierna een bondige beschrijving van de Vlaamse landbouw. Verder wordt de waarde van de eindproductie bestudeerd en wordt een beeld gegeven van de economische situatie van de voornaamste sectoren.

2.1.1. Areaal en aantal bedrijven (tabel 2)

De totale oppervlakte cultuurgrond van België bedroeg op 15 mei 1991 1.350.028 ha. Hier- van is 602.167 ha of 44,6% in Vlaanderen gelegen. In Vlaanderen wordt 33,9% in eigen- dom uitgebaat; in Wallonië is dit 32,3%.

Van de 57.983 Belgische beroepsbedrijven vinden we er 38.115 of 66 % in Vlaanderen. Hiervan zijn 83 % landbouw- en 17 % tuinbouwbedrijven.

De beroepstuinbouwbedrijven zijn voor 93 % in Vlaanderen gesitueerd. Hun aandeel neemt toe.

Karakteristiek voor de Vlaamse landbouw is wel de kleine gemiddelde oppervlakte van de bedrijven: 14,1 ha tegenover 34,8 ha in Wallonië.

Naast de beroepsproducenten tellen we in Vlaanderen nog 17.714 gelegenheidsproducenten, d.i. 32 % van het totaal aantal verkoopsactieve bedrijven. Deze groep gebruikt 11 % van het areaal.

2.1.2. De eindnroductiewaarde in 1991 (tabel 3 + 4)

Van de totale Belgische bruto land- en tuinbouwproductie, die 248 miljard BF bedroeg in 1991, werd 183 miljard of 73,9 % in Vlaanderen geproduceerd, dit in hoofdzaak in drie sectoren die bijna exclusief “Vlaams” zijn, met name de varkenshouderij, de pluimveehouderij en de tuinbouw. In Wallonië is de landbouw veel extensiever met de nadruk op mestvee, akkerbouw en melkvee.

In Vlaanderen zijn de sectoren, in dalende volgorde van belangrijkheid, als volgt gerangschikt: varkenshouderij (30,0 %), tuinbouw (29,2 %), rundvleesproductie (13,9 %), zuivel (10,5 %) en akkerbouw (8,0 %).

in Wallonië is deze volgorde gans. anders, nl.: rundvleesproductie (35,4 %), zuivel (26,6 %), akkerbouw (27,7 %), tuinbouw (5,1 %) en varkenshouderij (3,7 %).

2.2. Enkele economische sectoriële beschouwingen

Het arbeidsinkomen in de landbouw kende een hoogtepunt in het jaar 1989/90. Sindsdien is het terug sterk gedaald. (zie figuur)

De **melkveehouderij** is, sinds de invoering van de melkquotaregeling in 1984, zeer gunstig geëvolueerd. Het AI (arbeidsinkomen) per koe steeg tot een hoogtepunt in 1989/90 maar daalde in 90/91 al terug met 18 %. Ondertussen is er nog een verdere daling gebeurd als gevolg van de verlaging van de melkprijs die op Europees niveau bepaald wordt.

De economische resultaten van jongvee en mestvee zijn sinds 1990/91 zeer slecht Dit is o.m. een gevolg van de opening van de grenzen van de voormalige “Oostbloklanden”.

De toekomstvooruitzichten van de sector zijn nog behoorlijk. De Europese beslissingen voor de ‘melk zijn positief te noemen. De vooruitzichten voor de mestveehouderij zijn meer genuanceerd: zeker voor Vlaanderen omdat de Europese premies beperkt worden tot een bepaalde maximale veebezetting per ha voederteelten.

Doorgaans wordt veel intensiever gewerkt in het Vlaamse land dan de voorziene grens van 2 CVE (grootveeeenheden) per ha.

Voor de melkveesector blijft minstens tot het jaar 2000 het quotasysteem behouden. Dit is een beveiliging enerzijds maar ook een belemmering voor vele bedrijven anderzijds.

De **varkenshouderij** wordt, qua prijsvorming, weinig of niet beïnvloed door Europese beslissingen. De wet van vraag en aanbod bepaalt de prijs die een kenmerkend cyclisch verloop kent. De laatste jaren waren bijzonder gunstig ten gevolge van produktiebeperkingen omwille van milieumaatregelen maar ook door ziekten (varkenspest, abortus blauw, blaasjesziekte . ..) die zich niet alleen in België maar ook in Nederland, Duitsland voordoen.

Ondanks de zeer lage prijzen die vandaag genoteerd worden zijn de rendabiliteitsvooruitzichten voor de toekomst nog relatief goed, vooral omdat de krachtvoerdersprijzen als gevolg van de Europese beslissingen verder zullen dalen.

Een daling van de graanprijzen houdt evenwel ook gevaren in: onze concurrentiepositie met de grote graangebieden zal immers verzwakken. Het comparatief voordeel van het gebruik van graansubstituten vermindert immers.

Uitbreiding van de sector zal omwille van de milieubeperkingen niet meer mogelijk zijn. Milieumaatregelen vormen trouwens een belangrijke kostenfactor voor vele bedrijven.

De voornaamste verwachting van de veehouder in het algemeen en van de varkenshouder in het bijzonder is dat het mestdecreet een functionele reglementering wordt en dat er duidelijkheid komt in de regels voor het bekomen van bouwtoelatingen en uitbatingsvergunningen.

De uitvoering van het door de Vlaamse regering besliste Mestactieplan vanaf 1/1/1994 staat hierbij centraal.

De **akkerbouwsector** heeft zeer goede jaren gekend maar kent thans moeilijke tijden. De rendabiliteit van de graanteelt is zodanig gedaald dat het arbeidsinkomen gevoelig is gedaald. Vanaf 1993 tot en met 1995 zal de graanprijs wellicht nog verder dalen tot beneden 5 F/Kg, d.i. een halvering van de prijs sinds 1983.

Naast de prijs voor de productie zal de akkerbouwer eveneens een EG-compensatiesteun krijgen van ± 14.000 F/ha.

De "grote" akkerbouwproducenten (d.i. vanaf ± 15 ha akkerbouwgewassen) moeten dan wel 15 % van hun areaal akkerbouwgewassen uit productie nemen. In Vlaanderen kwam er aldus in 1993 zo'n 3.000 ha braak te liggen. In Wallonië werd ruim 15.000 ha braakgrond geregistreerd.

Uiteindelijk zal dit nieuwe beleid leiden tot een inkomensdaling zodat de akkerbouwer noodgedwongen alternatieve teelten zal zoeken met als gevolg dat ook deze teelten (aardappelen, industriegroenten, . . .) er, door de wet van vraag en aanbod, onder zullen lijden. Door de spilfunctie van de granen zal de ganse akkerbouwsector er verder op achteruit gaan. Uiteindelijk zal de akkerbouwer naar de veehouderij (varkens) uitwijken met als gevolg dat ook daar het evenwicht tussen vraag en aanbod dreigt verstoord te worden . . .

Op termijn zou een oplossing kunnen gevonden worden in het gebruik van akkerbouwproducten voor niet-voedingsdoeleinden (energie bv.). Landbouw kan aldus milieuvriendelijke hernieuwbare grondstoffen produceren. Hiervoor moeten een aantal beslissingen genomen worden, eerst op Europees en dan op Federaal/Regionaal niveau.

De **tuinbouwsector** heeft doorgaans goede resultaten gescoord de laatste jaren, vooral in de sierteelt en de fruitteelt.

Het hoge B.T.W-tarief voor de sierteelt en de hoge accijnzen op stookolie vormen echter een knelpunt die het de sector moeilijk maakt in de concurrentiestrijd, met voornamelijk Nederland.

Voor de fruitsector gaf de oogst 1992 zware problemen. Er was een duidelijk overaanbod, dit als gevolg van de recente uitbreiding enerzijds en de weersomstandigheden anderzijds. Voor het oogstjaar 1993 wordt opnieuw een (te) grote oogst verwacht.

In de witloofsector waren de voorbije jaren minder goed: de uitbreiding was wellicht ook te groot

Globaal genomen heeft de tuinbouwsector nog een grote toekomst. Het komt er op aan de groei aan te passen aan de afzetmogelijkheden.

Globaal mag gesteld worden dat de landbouw in het nabije verleden behoorlijke resultaten heeft geboekt. De toekomst dient zich minder rooskleurig aan.

De besliste hervorming van het Europees landbouwbeleid en de milieuproblematiek zullen veel bedrijven tot herstructureringen aanzetten. De behoefte aan voorlichting en permanente vorming is nu dan ook groter dan ooit.

3. De uitdagingen voor de toekomst

Op de toekomst van de familiale land- en tuinbouw wegen momenteel grote onzekerheden, vooral door de hervorming van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid en de verdere ontwikkelingen in GATT-verband. Het milieu zal de komende jaren ook een belangrijk aspect zijn en een integrerend deel uitmaken van het Regionaal, Nationaal en Gemeenschappelijk beleid.

Deze uitdagingen zullen een specifieke begeleiding en ondersteuning van de overheid vergen.

3.1. Aanpassing van bedrijfsstructuren

Met het nieuwe Europese landbouwbeleid is het duidelijk dat de klassieke akkerbouwsector moeilijkheden zal kennen de komende jaren. Zeker voor Vlaanderen is er - mede door de kleinschaligheid van de bedrijven - weinig toekomst voor deze sector; integendeel de resterende akkerbouwproductie zal meer en meer omschakelen naar andere produkties.

Het gevaar bestaat echter dat, door een onoordeelkundige omschakeling, de verhouding tussen vraag en aanbod in andere sectoren dermate wordt verstoord dat deze andere sectoren ook problemen gaan kennen. Dit kan alleen vermeden worden door de omschakeling onder begeleiding te laten verlopen waarbij de overheid zorgt dat de juiste signalen en begeleiding gegeven worden aan de betrokkenen.

Uitgaande van een juiste inschatting van de evolutie van de vraag, die op haar beurt gestimuleerd dient te worden, dient via de voorlichting aan de producenten kenbaar gemaakt te worden welke de economisch verantwoorde omschakelingsmogelijkheden zijn. Dit alles wordt bij voorkeur projectmatig aangepakt en vergt een goede coördinatie.

3.2. Produceeren voor niet-voedingsdoeleinden (NON-FOOD)

Het nieuwe Europees beleid voor de akkerbouw voorziet dat de producenten die steun willen bekomen vanaf een zekere oppervlaktelimiet (± 15 ha) een deel van hun grond (15 %) uit produktie moeten nemen (braak laten liggen). In de plaats van braaklegging mag er wel geproduceerd worden voor niet-voedingsdoeleinden.

Voor Vlaanderen zou aldus 4 à 5.000 ha landbouwgrond uit produktie moeten genomen worden wat een afzwakking betekent van het economisch belang van de sector.

Zowel voor de landbouwer zelf als voor de economie van het gewest is produceeren economisch en sociaal aantrekkelijker dan niet produceeren. De uitbouw van de non-food- produktie dient dan ook gestimuleerd te worden.

Tot hiertoe wordt het grootste deel van de landbouwproduktie aangewend voor voedingsdoeleinden. Aan de verwerking van primaire akkerbouwprodukten tot hoogwaardige niet-voedingsprodukten - ook ACRIFICATIE genoemd - werd nog te weinig aandacht besteed.

Op de eerste plaats kan hierbij gedacht worden aan het gebruik van landbouwgrondstoffen voor energiedoeleinden. Naast economische motieven spelen hierbij ook milieumotieven een belangrijke rol.

De diverse overheden kunnen dit stimuleren door aan de verwerkende industrie de noodzakelijke garanties te geven om op langere termijn deze produkties mogelijk te maken.

Naar de producent toe is de prijs van het eindprodukt bepalend voor de beslissing tot telen voor niet-voedingsdoeleinden.

Momenteel wordt een project uitgewerkt voor koolzaad waarbij vanuit het Vlaams gewest een zodanige steun wordt voorzien dat de producent de garantie heeft om dezelfde prijs te kunnen ontvangen als voor koolzaad bestemd voor voedingsdoeleinden. Koolzaad wordt hierbij verwerkt tot biodiesel (DIESTER) door verestering van de koolzaadolie tot een methylester.

Parallel met dit project wordt er nog een demonstratie - een onderzoeksproject voorzien in 1994 en 1995 rond het gebruik van deze biodiesel.

3.3. Landbouw en milieu

Landbouw zelf heeft enerzijds rechtstreeks belang bij een goed leefmilieu maar zal anderzijds een aantal opgelegde beperkingen als een hinderpaal ondervinden. Als basisprincipe is het begrip "duurzame ontwikkeling" een na te streven ideaal, zowel voor de landbouw zelf als voor de ganse maatschappij.

Voor bepaalde gebieden kan het verantwoord zijn om beperkingen op te leggen betreffende het gebruik van bv. meststoffen en plantenbeschermingsmiddelen, dit in het belang van de gehele samenleving.

Samen met de hervorming van het CLB werden ook begeleidende maatregelen voorzien, o.m. bos bouwmaatregelen en het bevorderen van land bouwproductie methoden die verenigbaar zijn met de eisen inzake milieubescherming en natuurbeheer (Verordeningen (EEG) Nr. 2080/92 en 2078/92).

Mits een goede invulling van deze maatregelen voor het Vlaams Gewest, dit in samenspraak met landbouw federaal, zijn hier zeker mogelijkheden weggelegd om een positieve bijdrage te leveren voor het milieu zonder dat landbouw daar nadelen van hoeft te ondervinden. De financiering kan, binnen bepaalde voorwaarden en grenzen, voor 50 % gebeuren met Europese gelden.

Deze maatregelen ~~moeten~~ voorzien worden ingevolge de EG-verordening. De voorstellen werden eind juli 1993 ingediend bij de EG. Dit programma, dat door Collega De Batselier in onderling overleg werd uitgewerkt, zal aan de Vlaamse regering worden voorgelegd om operationeel te worden vanaf 1/1/1994.

3.4. Ruimtelijke Ordening

Om de land- en tuinbouw als economisch belangrijke sector de noodzakelijke ontwikkelingskansen te geven dient het beleid er dan, via de ruimtelijke ordening, ook voor te zorgen dat de uitbatings- en vestigingsmogelijkheden voor de landbouw in de brede zin (productie en bijhorende industrie) gevrijwaard worden.

Daarom moet de land- en tuinbouwsector, als grootste ruimtegebruiker, zeker als een volwaardige gesprekspartner voldoende inspraak hebben bij het tot standkomen van het “Structuurplan Vlaanderen”.

Voor de sector land- en tuinbouw wordt hiervoor de “Gele hoofdstructuur” uitgewerkt waarin de ruimtelijke aanspraken voor de sector worden voorgesteld, dit met het oog op de afweging ten opzichte van de globale ruimtelijke structuur en de andere sectoriële plannen, in het bijzonder de “Groene hoofdstructuur”!

De nodige bedrijfszekerheid, en vestigingskansen voor land- en tuinbouwbedrijven moeten voldoende gevrijwaard blijven door het maximaal respecteren van de bestemmingen vastgelegd in de gewestplannen.

Een structuurplan land- en tuinbouw moet, samen met de structuurschema's bosbouw en natuur, de basis vormen voor een structuurschets van de landelijke gebieden. Deze moet op zijn beurt een geïntegreerd deel zijn van een structuurschema voor Vlaanderen.

Terzelfdertijd dient de band tussen bestemming, inrichting en beheer nauwer aangehaald te worden. Waar nodig dienen, via ruilverkaveling of landherinrichting, structurele maatregelen genomen te worden om een effectief gebruik, en beheer, van de agrarische, en de landelijke, ruimte mogelijk te maken.

4. Een Vlaams landbouwbeleid

Het doel van dit landbouwbeleid bestaat er in de sector waar mogelijk en binnen de budgettaire grenzen te ondersteunen en vooral toekomstperspectief te bieden. Het toekomstbeeld voor de landbouw is vandaag erg onzeker, dit omwille van o.m. de herziening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, de GATT-besprekingen, de milieubeperkingen.

Deze beleidsnota is hiertoe een eerste aanzet ingevolge de nieuwe landbouwbevoegdheden die zijn overgedragen bij de bijzondere wet van 16 juli 1993. In het voorjaar 1994 zal een overleg opgestart worden tussen de representatieve beroepssector en de bevoegde administratie om een samenhangend Vlaams landbouwbeleid uit te werken.

4.1. prioriteit voor het gezinsbedrijf

Het Vlaams landbouwbeleid wenst wat de veehouderij betreft de absolute prioriteit te geven aan de **"gezinsbedrijven"**. Deze prioriteit dient in de bestaande en (toekomstige) nieuwe regelgevingen doorgetrokken te worden, op de eerste plaats in het MAP (Mestactieplan).

De definitie voor een gezinsbedrijf staat hierbij centraal. Samenhangend hiermee en vanuit deze definitie zal dan ook duidelijk zijn hoe zogenaamde integratoren worden omschreven. Ik stel voor de definitie van een gezinsbedrijf te beperken tot bedrijven met vee. Het **"gezin"** is volgens mij de landbouwer en de personen die met hem familiale banden hebben en met hem samenwonen in dezelfde wettelijke woonplaats. Ook de niet inwonende bloed- en aanverwanten van de eerste graad die hetzelfde bedrijf uitbaten horen daar bij.

Een definitie, waarvan ik meen dat ze best beantwoordt aan de doelstellingen werd zoals vermeld in mijn antwoord op de interpellatie dd. 19.10.1993 in de Vlaamse Raad, overgemaakt aan mijn collega bevoegd voor leefmilieu.

Deze heeft aan de **"Commissie Bocker"** opdracht gegeven om een definitief voorstel van definitie voor het **"gezinsbedrijf"** uit te werken.

Samen met mijn voorstel van definitie heb ik eveneens een eerste reeks voorstellen uitgewerkt tot ***positieve dicriminatie van het gezinsbedrijf***, dit om uitvoering te geven aan de beslissing door de Vlaamse regering over het Mestactieplan. Het betreft enerzijds de invoering van een stand-still voor de niet-gezinsbedrijven op het gebruik van cultuurgronden voor mestafzet, dit om de “jacht op grond” af te remmen. Anderzijds heb ik voorgesteld om voor gezinsbedrijven de mogelijkheid tot regularisatie van vergunningen te bieden, dit via een vereenvoudigde procedure.

Andere initiatieven zullen zeker volgen, o.m. met betrekking tot het vergunningenbeleid binnen het MAP. Ook het initiatief van collega Kelchtermans betreffende het verlenen van bouwvergunningen past perfect in dit kader.

4.2. Een Vlaamse administratie landbouw

Sinds de goedkeuring van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur is het Vlaams Gewest bevoegd geworden voor een belangrijk economisch stuk van het landbouwbeleid, nl. het landbouwstuctuurbeleid (met o.m. het Land bouwinvesteringsfonds) en het promotiebeleid.

Dit zal o.m. toelaten om een ***administratie "Landbouw"*** binnen de Vlaamse administratie op te richten. Gezien het economisch belang van de sector lijkt het mij logisch dat deze administratie als een vierde pijler toegevoegd wordt aan het Departement Economie, Werkgelegenheid en Binnenlandse Aangelegenheden, met aan het hoofd een Directeur-generaal.

De Vlaamse administratie landbouw dient er over te waken dat de Vlaamse land- en tuinbouw kan werken in sociaal-economisch verantwoorde omstandigheden.

Naast de administratieve opvolging van de nieuwe bevoegdheden krijgt deze administratie een aantal specifieke opdrachten o.m. inzake het onderzoek naar de socio-economische impact van de maatregelen die in andere beleidssectoren (milieu, onderwijs, ruimtelijke ordening, . . .) worden genomen. Meer in het bijzonder zal deze administratie de opdracht krijgen om :

- * rechtstreeks aan de minister bevoegd voor landbouw ieder jaar, vóór de evaluatie door de Stuurgroep van de Mestbank, een socio-economische evaluatie van het MAP aan de minister over te maken. De administratie kan de beroepssector hierbij betrekken. Deze evaluatie zal ook via de bevoegde minister aan de Stuurgroep worden overgemaakt. De gegevens van de Mestbank moeten ter beschikking staan van de nieuwelandbouwadministratie. Ik meen bovendien dat het aangewezen is dat een vertegenwoordiger van deze administratie opgenomen wordt in de Stuurgroep voorzien in het Mestdecreet.
- * Deze administratie moet (socio) economische impactstudies maken over alle belangrijke maatregelen in andere beleidssectoren. Deze studies worden aan de minister bevoegd voor landbouw ter beschikking gesteld telkens een algemene maatregel in andere beleidssectoren met een belangrijke impact op de Vlaamse landbouw wordt besproken.

Een dergelijk systeem van landbouw economische impactstudie kan ofwel :

- via reglementaire bepaling (decreet of besluit) worden ingevoerd;
- via administratieve onderrichting én geval per geval worden in praktijk gebracht.

In afwachting van de definitieve overheveling van het personeel wordt gewerkt op basis van een *protocol* tussen de gewesten en het Ministerie van Landbouw, dit vooral wat betreft het promotiebeleid en het Land bouwinvesteringsfonds. Het jaar 1994 zal nog een overgangsjaar zijn om vanaf 1 januari 1995 volop op eigen kracht verder te werken.

4.3. Het promotiebeleid

Wat de *promotie* betreft zullen via het programmadecreet 1994 mogelijk worden :

1. de oprichting van het Vlaams Fonds voor de Promotie van de Produkten van de Landbouw, Tuinbouw en Zeevisserij;
2. het inbedden in de Vlaamse regelgeving van de bestaande federale regelgeving;
3. de oprichting van een Vlaamse Raad voor de promotie van land- en tuinbouwprodukten;
4. de oprichting van Vlaamse Consultatieve Afdelingen (CA);
5. de invulling van de nieuwe mandaten;
6. het afsluiten van samenwerkingsprotocol met de VDBH.

In afwachting wordt gestart op basis van de bestaande wetgeving. In de loop van 1994 wordt een eigen Vlaamse wetgeving uitgewerkt

4.4. Het Investeringsbeleid

Wat het **Landbouw investeringsfonds** (CIF) betreft zal, na een aanloopfase, een eigen Vlaamse reglementering uitgewerkt worden, aangepast aan de noden van de Vlaamse land- en tuinbouw, dit in samenspraak met de sector. Voorlopig zal verder gewerkt worden op basis van de bestaande reglementering.

Met het oog op een selectieve steun voor **milieuinvesteringen in gezinsbedrijven**, (mestverwerking, mestopslag, brongerichte of effectgerichte maatregelen) zal de reglementering van het LIF aangevuld en aangepast worden, dit met ingang van 1 januari 1994.

Daartoe zullen aan het LIF bijkomende middelen (machtigingen en betalingskredieten) ter beschikking gesteld worden.

De ontwerp begroting '94 zal hiertoe geamendeerd worden.

4.5. Wetenschappelijk onderzoek ten bate van land- en tuinbouw

In het wetenschappelijk onderzoek, dat ook onder mijn bevoegdheid ressorteert, zal ik als één van de (nieuwe) prioriteiten voorrang geven aan specifieke projecten met betrekking tot de land- en tuinbouw, zoals:

- voor de veehouderij : mestverwerking, mestbewerking, verlaging van de nutriënten-uitstoot, . . .
- voor de tuinbouw: invoering nieuwe technologieën
- voor de akkerbouw : ontwikkelingen in de non-food-sector zoals biobrandstoffen (i.s.m. het Bestuur Natuurlijke Rijkdommen en Energie), e.a.

Naast wetenschappelijk onderzoek zullen ook demonstratieprojecten uitgewerkt worden.

5. Bijlagen

5.1. **TABEL 1 : Belgische Buitenlandse handel in 1992 (in miljoen BF)**

	Export	Import	Netto Export
Akkerbouwprodukten	152.752	185.001	-32.329
- granen	52.195	70.338	-18.143
- aardappelen	11.780	5.806	5.974
- suiker	20.722	15.613	5.109
Dierlijke produkten	183.499	123.703	59.7%
- levend vee	16.623	15.378	1.245
- vers vlees	68.732	23.899	44.833
- vleesbereidingen	17.032	4.971	12.061
- zuivelprodukten	67.318	61.978	5.340
- eieren	4.046	2.429	1.617
Tuिनbouwprodukten	63.801	66.698	-2.897
- groenten	15.442	7.162	8.280
- fruit	8.918	20.513	-11.595
- sierplanten	7.564	5.789	1.775
Andere	48.268	91.478	-43.192
- vis	7.128	26.300	-19.172
- veevoeders	11.967	15.275	-3.308
- dranken	16.431	37.723	-21.292
Totale Plantaardige en Dierlijke produkten	451.338	466.961	-15.623
Agro - Industriële produkten	39.192	29.048	10.144
- meststoffen	18.730	10.441	8.289
- bestrijdingsmiddelen	4.355	6.785	-2.430
- landbouwmateriaal	16.107	11.822	4.285
Totaal landbouw + Agro - Industriële produkten	490.530	496.008	-5.478
Algemeen Totaal	3.967.859	4.023.736	-55.877

Bronne : I .

5.2. TABEL 2 : Algemene gegevens - 15 mei-telling 1991

	Rijk	Vlaanderen	%	Wallonië	%
Aantal bedrijven					
- beroepslandbouw	50.827	31.450	61,9	19.377	38,1
- beroepstuinbouw	7.156	6.665	93,1	491	6,9
- beroepsproducenten	57.983	38.115	65,7	19.868	34,3
- gelegenheidsproducenten	26.245	17.714	67,5	8.531	32,5
Totaal	84.228	55.829	66,3	28.399	33,7
Oppervlakte (ha)					
- beroepslandbouw	1.201.233	512.280	42,6	688.953	57,4
- beroepstuinbouw	28.897	26.020	90,0	2.877	10,0
- beroepsproducenten	1.230.130	538.300	43,8	691.830	56,2
- gelegenheidsproducenten	119.898	63.867	53,3	56.031	46,7
Totaal	1.350.028	602.167	44,6	747.861	55,4
Oppervlakte per bedrijf (ha)					
- beroepslandbouw	23,5	16,3		35,6	
- beroepstuinbouw	4,0	3,9		5,9	
- beroepsproducenten	21,2	14,1		34,8	
- gelegenheidsproducenten	4,6	3,6		6,6	
Totaal	16,0	10,8		26,3	

Bron : N.I.S.

5.3. TABEL 3 : Eindproduktiewaarde van de land- en tuinbouwproductie in 1991 in miljoen BF

	Rijk	Vlaanderen %		Wallonië %	
Akkerbouw	32.644	14.763	45,2	17.081	54,8
- granen	12.224	4.549	37,2	7.675	62,8
- aardappelen	7.602	5.393	70,9	2.209	29,1
- suikerbieten	10.070	3685	36,6	6.385	63,4
- overige	2.748	1.136	41,3	1.612	58,7
Tuinbouw	56.882	53.560	94,2	3.322	5,8
Veeteelt	158.577	115.115	72,6	43.462	27,4
- zuivel	36.831	19.621	53,3	17.210	46,7
- rundsvlees	48.353	25.443	52,6	22.910	47,4
- varkensvlees	57.421	55.031	95,8	2.390	4,2
- overige (*)	15.972	15.020	94,0	952	6,0
Totaal	248.103	183.438	73,9	64.665	26,1

(*) vnl. pluimvee en eieren

Bron : Het Rijk : L.E.I.

Gewestelijk : Raming op basis van L.E.I.-gegevens

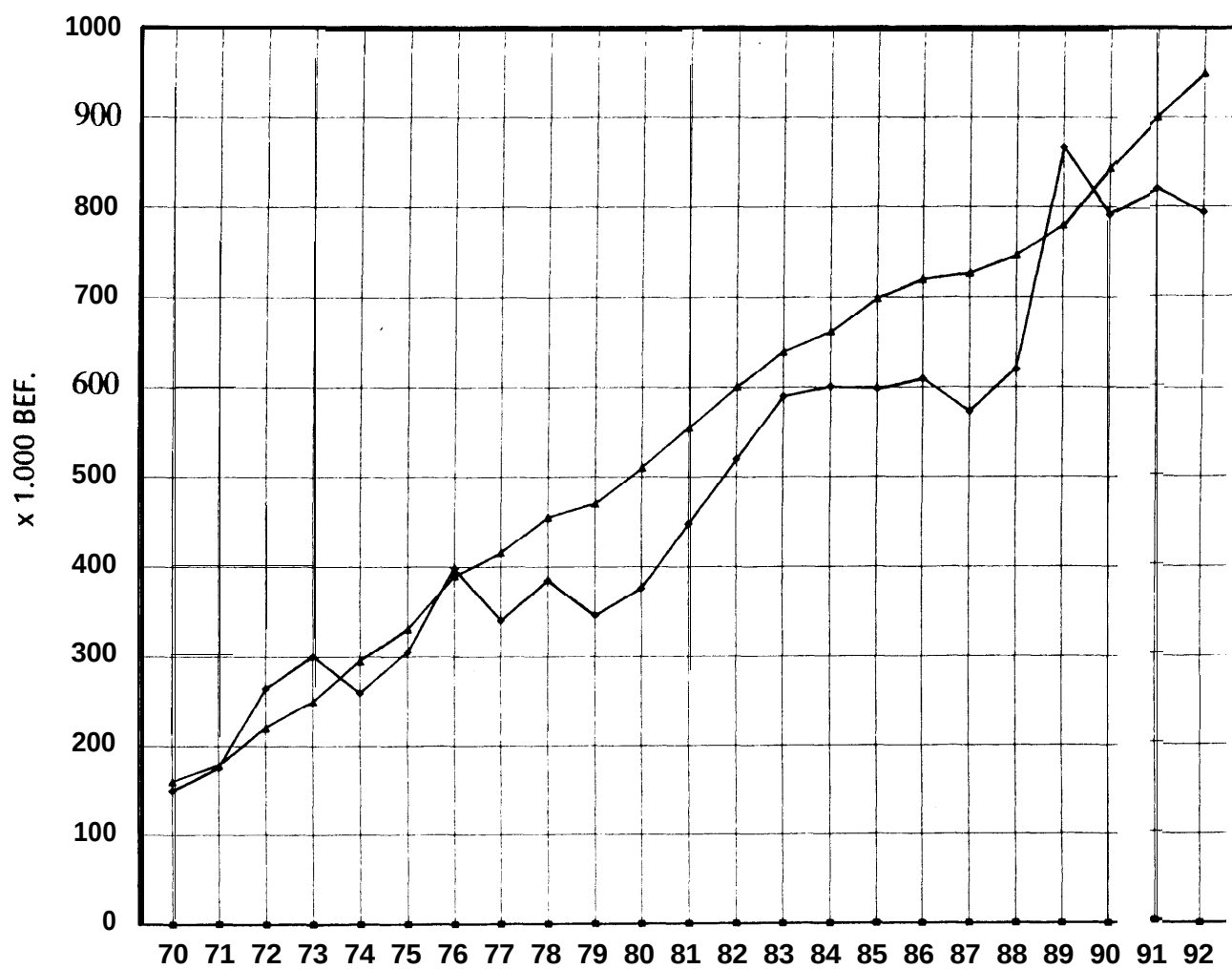
5.4. TABEL 4 : Eindproductiewaarde van de land- en tuinbouwproductie in 1991
uitgedrukt in %

	Rijk	Vlaanderen	Wallonië
Akkerbouw	13,2	8,0	27,7
- granen	4,9	2,5	11,9
- aardappelen	3,1	2,9	3,4
- suikerbieten	4,1	2,0	9,9
- overige	1,1	0,6	2,5
 Tuinbouw	 22,9	 29,2	 5,1
Veeteelt	63,9	62,8	67,2
- zuivel	14,8	10,5	26,6
- rundsvlees	19,5	13,9	35,4
- varkensvlees	23,1	30,0	3,7
- overige (*)	6,4	8,2	1,5
Totaal	100,0	100,0	100,0

(*) vnl. pluimvee en eieren.

Bron: L.E.I.

5.5. **FIGUUR 1 :** Evolutie van het landbouwinkomen per arbeidseenheid en van het vergelijkbaar inkomen (1970 - 1992)

Land bouwinkomen per arbeidseenheid

▲ Vergelijkbaar inkomen